

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 289/09-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď. – S. H., H., a akad. mal. a soch. M. T., B., zastúpených advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 20 ods. 4 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 329/2008 a jeho rozsudkom zo 14. apríla 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď. – S. H., a akad. mal. a soch. M. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júna 2009 doručená sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď. – S. H., H. (ďalej len „sťažovateľ“), a akad. mal. a soch. M. T., B. (ďalej len „sťažovateľka“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základných práv zaručených v čl. 20 ods. 4 a čl. 48 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 329/2008 a jeho rozsudkom zo 14. apríla 2009.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa návrhom podaným Okresnému súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) 10. októbra 1997 domáhali určenia, že nimi označené nehnuteľnosti a hnutelné veci, ktoré správca konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti Ž., s. r. o., B. (ďalej len „úpadca“), v rámci konkurzného konania vedeného Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 38 K 111/1995 zahrnul do majetku tvoriaceho konkurznú podstatu, patria do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Neskôr sťažovatelia podaním doručeným okresnému súdu 4. augusta 2006 žiadali zmenu návrhu v tom zmysle, že nimi označené nehnuteľnosti a hnutelné veci patria do ich podielového spoluvlastníctva v pomere každého v 1/2, a to z dôvodu, že ich bezpodielové spoluvlastníctvo bolo rozsudkom Okresného súdu Hodonín sp. zn. 4 C 784/96 z 24. júna 1996 zrušené. Zmenu návrhu okresný súd pripustil uznesením č. k. 12 C 175/2001-600 z 28. januára 2008.

Okresný súd v merite veci rozsudkom č. k. 12 C 175/2001-776 z 19. marca 2008 rozhodol tak, že návrh sťažovateľov zamietol a zároveň im uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov konania odporcom.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie. Krajský súd ako odvolací súd rozsudkom č. k. 10 Co 329/2008-911 zo 14. apríla 2009 potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bol návrh zamietnutý. Výrok týkajúci sa náhrady trov konania zrušil a v tejto časti odvolací súd vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Podľa tvrdenia sťažovateľov krajský súd svojím postupom a rozhodnutím porušil ich základné práva zaručené ústavou a práva zaručené dohovorom, pretože tak okresný súd, ako aj krajský súd nerešpektovali, resp. ignorovali a nevyhodnotili tú skutočnosť, že sporný

majetok (tak hnutel'ne veci, ako aj nehnuteľnosti) nepatril do vlastníctva úpadcu, preto nemohol tvoriť jeho konkurznú podstatu, ale tento majetok bol vlastníctvom s'ťažovateľa, ktorý ho nadobudol ako fyzická osoba – podnikateľ (podnikajúci pod obchodným menom S., H.), a keďže ho nadobudol počas trvania manželstva so s'ťažovateľkou, tvoril tento majetok bezpodielové spoluvlastníctvo manželov.

Podľa slov s'ťažovateľov *«Tvrdenie v(...) kúpnych zmluvách, že majetok bol vnesený do obchodného imania spoločnosti Ž., s. r. o. je klamstvom! Rovnako tvrdenie SKP, že prevod majetku sa uskutočnil v zmysle ust. §§ 59 a 109 ods. 3) za použitia § 476 a násl. Obchodného zákonníka, je klamstvom! Nikde(...) nie je uvedené, že majetok, pod zmeneným obchodným menom „JUDr. Ing. D. Ď. – S., B.“ celý sprivatizovaný majetok uvedený v bode 1) „vniesol“ do obchodného imania spoločnosti Ž., s. r. o. B. Tieto tvrdenia Správcu konkurznej podstaty(...) v kúpnych zmluvách boli a sú nepravdou – klamstvom(...)*

Aj keď všetky vyššie uvedené dôvody nadobudnutia vlastníctva s'ťažovateľmi, ako aj nezákonného uzatvorenia kúpnych zmlúv medzi žalovaným SKP so žalovanými v 3., 4. a v 5. rade sme opísali v našich návrhoch a odvolaniach. Oba konajúce súdy sa s touto základnou otázkou nevysporiadali.»

Ďalej s'ťažovatelia tvrdia, že v konaní pred krajským súdom došlo k porušeniu ich základného práva na zákonného sudcu, keď *„celé konanie vo veci viedla predsedkyňa senátu JUDr. S. a na rozsudku je podpísaný Mgr. B“*. S'ťažovatelia majú vážne podozrenie, že zmena zákonného sudcu bola účelová, došlo k nej až po vyhlásení rozsudku, čím bol porušený čl. 48 ods. 1 ústavy, čo malo za následok nespravodlivé rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na dĺžku doby trvania konania (viac ako 11 rokov) sú s'ťažovatelia taktiež presvedčení o tom, že došlo k porušeniu ich práva *„na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“*.

V závere s'ťažnosti s'ťažovatelia uviedli: *«Oba konajúce súdy sa dopustili tých závažných pochybení hlavne v tom, že neskúmali a odmietli skúmať, či odporca Ž., s. r. o. sa stal zákonným vlastníkom majetku.*

Vlastníctvo predmetného majetku nikdy nebolo zapísané na Ž., s. r. o., a neexistuje žiadny právne relevantný doklad, ktorý by túto právnu skutočnosť vyvrátil.

To má ten dôsledok, že oba sudy sa nezapodievali touto základnou otázkou, ako je možné, že Ž., s. r. o. v zastúpení SKP uzatvoril kúpne zmluvy, keď nebol vlastníkom majetku, čo malo za následok porušenie zákona, Ústavy SR a „Dohovoru“.

Záverom môžeme iba skonštatovať, že oba konajúce sudy vo svojich rozsudkoch nerešpektovali zákon, čím porušili čl. 46 ods. 1) a 3), čl. 47 ods. 3) a čl. 48 ods. 1) a 2) Ústavy SR, čo malo za následok porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru. To má ten dôsledok, že z dôvodu vyššie uvedených porušení, došlo aj k porušeniu čl. 20 ods. 1), 3) a 4) Ústavy SR, ako aj k porušeniu čl. 1 dodatkového protokolu k „Dohovoru“».

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

«1) Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 329/2008 porušil právo sťažovateľa v 1. rade: JUDr. Ing. D. Ď. – S. H., (...) H.(...) a právo sťažovateľky v 2. rade: Akad. mal a soch. M. T., na prejednanie ich vecí zákonným sudcom podľa čl. 48 ods. 1) Ústavy Slovenskej republiky, „Právo na spravodlivé súdne konanie“ garantované v čl. 6 ods. 1. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čím bol porušený čl. 20 ods. 4) Ústavy SR, ako aj právo pokojne užívať svoj majetok garantované v čl. 1. „Ochrana majetku“ Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2) ÚS SR zrušuje Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 Co 329/2008-911 zo dňa 14. 4. 2009 a zrušuje aj Rozsudok Okresného súdu v Trnave sp. zn. 12 C 175/2001 zo dňa 19. 3. 2008 podľa § 56 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z. a vec sp. zn. 12 C 175/2001 vracia Okresnému súdu v Trnave na ďalšie konanie podľa ust. § 56 ods. 3 písm. b) zák. č. 38/1993 Z. z..

3) JUDr. Ing. D. Ď. a Akad. mal a soch. M. T. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vrátane odškodnenia za nemožnosť užívať majetok v čiastke 45.807,60 Eur pre každého, ktoré sú Krajský súd v Trnave a Okresný súd v Trnave povinný spoločne a nerozdielne zaplatiť každému sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ÚS SR.

5) Krajský súd v Trnave a Okresný súd v Trnave sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 468,95 Eur, na účet advokáta JUDr. J. H.(...) a to do troch dní od právoplatnosti Nálezu ÚS SR.»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Tvrdenia o porušení iných práv (čl. 20 ods. 1 a 3, čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 ústavy) v iných konaniach inými subjektmi verejnej moci (postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 175/2001 a jeho rozsudkom z 19. marca 2008), ktoré sťažovatelia uvádzajú v texte sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť ich argumentácie (obdobne III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07).

Ústavný súd sa preto zaoberal namietaným porušením základných práv v rozsahu, v akom ich sťažovatelia zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom v sťažnosti pred ústavným súdom vymedzili v petite návrhu, t. j. skúmal, či postupom krajského súdu v

konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 329/2008 alebo jeho rozsudkom zo 14. apríla 2009 došlo, alebo nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na nútené obmedzenie vlastníckeho práva iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme zaručeného v čl. 20 ods. 4 ústavy, základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu.

Napokon tieto závery vyplývajú aj z textu sťažnosti, v ktorom sťažovatelia uviedli: „*Touto sťažnosťou napádame výrok Rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 Co 329/2008-911 zo dňa 14. 4. 2009 ako aj odôvodnenie, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa sp. zn. 12 C 175/2001-776 zo dňa 19. 3. 2008 o zamietnutí žaloby potvrdil.*“

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru

1.1 Sťažovatelia namietali predovšetkým porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť tým, že všeobecné súdy sa v rámci konania o ich návrhu nevysporiadali so základnou otázkou spočívajúcou v argumentácii sťažovateľov, že veci tvoriace predmet konania pred všeobecnými súdmi nenadobudol úpadca do svojho vlastníctva, preto správca konkurznej podstaty tieto veci nemohol zahrnúť do konkurznej podstaty a následne odpredať tretím osobám. Podľa tvrdení sťažovateľov veci tvoriace predmet sporu patrili do ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov (neskôr do podielového spoluvlastníctva).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu sp. zn. 10 Co 329/2008 zo 14. apríla 2009 okrem iného vyplýva:

„(...) Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že postupom súdu prvého stupňa nedošlo k odňatiu možnosti žalobcov konať pred súdom, súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu

potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a v podstate vec i správne právne posúdil.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku a v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 O. s. p.).

Podľa názoru odvolacieho súdu postupom súdu prvého stupňa nedošlo k odňatiu možnosti žalobcov konať pred súdom, nakoľko nevykonanie navrhnutých dôkazov, prípadne ich nesprávne zhodnotenie nemožno považovať za postup odnímajúci možnosť konať pred súdom, ale takýto postup môže zakladať len odvolací dôvod v zmysle ustanovení § 205 ods. 2 písm. d) O. s. p., prípadne § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p., ako bolo uvedené vyššie.

Žalobcovia sa podanou žalobou domáhajú určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľných a hnutel'ných vecí bližšie špecifikovaných v žalobe. Vzhľadom na uvedené bolo preto potrebné zaoberať sa danosťou naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení.

Platný Občiansky súdny poriadok upravuje výslovne, čoho sa môže žalobca domáhať, čiže aké sú právne prípustné druhy žalôb z hľadiska petitu sporov. Podľa § 80 písm. c) O. s. p. žalobou možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Určovacou žalobou sa teda žalobca domáha vydania autoritatívneho výroku súdu, že určitý právny vzťah alebo právo tu je (pozitívne určenie), alebo tu nie je (negatívne určenie). Takéhoto určenia sa však žalobca môže domáhať len vtedy, ak je na tom naliehavý právny záujem, ktorý spočíva v tom, že právne postavenie žalobcu je bez tohto určenia ohrozené alebo neisté. Výrok súdu o určení potom ohrozenie, neistotu alebo neurčitost' v právnom postavení žalobca odstraňuje bez toho, že by ukladalo splnenie nejakej povinnosti. Z uvedeného teda vyplýva, že naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia, a ktorý možno týmto právnym prostriedkom odstrániť.

V prejednávanej veci sa žalobcovia podanou žalobou domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi vecí označených v žalobe. Žalobou podanou na Krajskom súde v Bratislave sa žalobca 1. domáhal vylúčenia predmetných vecí z konkurznej podstaty úpadcu Ž., spol. s r. o., pričom rozsudkom sp. zn. 81 Cb 80/97 zo dňa 9. 12. 2002 bola jeho

žaloba zamietnutá, ktorý rozsudok bol potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Obo 62/03 zo dňa 24. 9. 2003. Uvedené rozhodnutia nadobudli právoplatnosť dňa 5. 1. 2004.

Zásadnou otázkou v predmetnej veci bolo, či žalobcovia majú naliehavý právny záujem na určení podielového spoluvlastníctva k veciam patriacim do konkurznej podstaty. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobcovia naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva nemajú. Pri posudzovaní otázky existencie naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva bolo potrebné vziať do úvahy, že ako žalovaný I. vystupuje správca konkurznej podstaty, pričom postup správcu konkurznej podstaty pri zisťovaní a zabezpečovaní majetku patriacej do podstaty má zvláštny právny režim upravený pôvodne zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (v súčasnosti zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii).

V zmysle citovaného zákona základným podkladom pre speňaženie podstaty je súpis konkurznej podstaty, ktorý vykonáva správca konkurznej podstaty. V súpise musí byť zachytený celý rozsah konkurznej podstaty a správca do súpisu podstaty zahrnie aj všetky pochybné prípady spolu s poznámkou o dôvodoch pochybnosti. Správca do súpisu v zásade zahrnie každú vec a právo, o ktorých je presvedčený, že do podstaty patria. Pokiaľ je do podstaty zahrnutá vec, ku ktorej uplatňuje právo tretia osoba, súd tejto tretej osobe uloží, aby v stanovenej lehote podala proti správcovi vylučovaciu (excindačnú) žalobu. V prípade, že vylučovacia žaloba nie je včas podaná, má sa za to, že vec patrí do konkurznej podstaty (§ 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb.). Ak správca oznámi príslušnému katastrálnemu úradu, že zapísal do konkurznej podstaty nehnuteľnosti vo vlastníctve osôb odlišných od úpadcu, nesmie katastrálny úrad povoliť zápis zmien vlastníckych práv k nehnuteľnostiam na základe právnych úkonov, ktoré urobila iná osoba než správca. Súpis majetku podstaty predstavuje titul, ktorým správa konkurznej podstaty dokladá, že je oprávnený so spísaným majetkom pri jeho speňažení nakladať. Nepodanie vylučovacej žaloby zakladá domnienku, že vec bola do súpisu zahrnutá oprávnene (§ 19 ods. 2 druhá veta citovaného zákona). Znamená to, že s takou vecou sa bude bez ohľadu na to, či skutočne patrila úpadcovi v konkurze nakladať, ako keby patrila do podstaty, teda bude predmetom speňaženia. Ak vylučovacia žaloba bola v stanovenej lehote podaná, uvedená domnienka neplatí a to tom, či vec do podstaty patrí musí rozhodnúť súd v samostatnom konaní. Otázku správnosti

zapísania veci do súpisu nemôže riešiť konkurzný súd v rámci konkurzného konania ako otázku predbežnú. Do právoplatného rozhodnutia súdu o vylučovacej žalobe preto vec nemôže byť považovaná za vec tvoriacu podstatu. Je potrebné si však uvedomiť, že konkurzné konanie tak, ako každé súdne konanie, je autonómne v tom, že postupovať v ňom, robiť úkony a iným spôsobom ovplyvňovať jeho priebeh, môže len súd, na ktorom konkurzné konanie prebieha a len v rámci tohto konania. Do súdneho konania nemôže zasahovať žiaden iný súd (s výnimkou súdu rozhodujúceho o opravnom prostriedku), ale ani ten istý súd v rámci iného konania. Usmerňovať činnosť správcu podstaty môže súd len v rámci konkrétneho konkurzného konania. Rozhodnutím vydaným v inom súdnom konaní nie je možné správcovi podstaty ukladať povinnosti, ktorými by sa upravoval jeho postup v konkurznom konaní. Takýto postup by mohol viesť k situácii, že by správcovi boli dané vzájomne si odporujúce pokyny.

Z uvedeného podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že žalobcom nič nebránilo podať súčasne žalobu o vylúčenie veci z konkurznej podstaty podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb., ako aj žalobu o určenie, že predmetné veci patria do ich podielového spoluvlastníctva podľa § 80 písm. c) O. s. p., avšak len za predpokladu existencie naliehavého právneho záujmu na takomto určení. S poukazom na právoplatné rozhodnutie súdu o vylučovacej žalobe, ktoré je pre správcu konkurznej podstaty záväzné, však žalobcovia už nemôžu mať naliehavý právny záujem na určení, že veci patria do ich podielového spoluvlastníctva, nakoľko v prípade vyhovenia ich žalobe by sa na ich právnom postavení nič nezmenilo, nakoľko vzhľadom na zamietnutie vylučovacej žaloby je správca povinný postupovať v konkurze v zmysle Zákona o konkurze a vyrovnaní, a teda vychádzať z toho, že predmetné veci tvoria podstatu úpadcu.

K veci považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že žaloba žalobcov nemohla byť úspešná ani v prípade danosti naliehavého právneho záujmu na určení, a to s prihliadnutím na to, že možno mať dôvodné pochybnosti o platnosti uzatvorenej zmluvy o predaji časti podniku uzatvorenej dňa 29. 5. 1992 medzi Federálnym fondom národného majetku ČSFR ako predávajúcim a kupujúcim označeným ako S., (...) H., zastúpená riaditeľom JUDr. Ing. D. Ď., z ktorej žalobca 1. odvodzuje nadobudnutie vlastníckeho práva. Podľa názoru odvolacieho súdu v predmetnej zmluve je ako kupujúci označený subjekt, ktorý nemá spôsobilosť mať práva a povinnosti (právnu subjektivitu), nakoľko v prípade, že by mal byť

účastníkom predmetnej zmluvy žalobca 1. ako podnikateľ - fyzická osoba, bolo potrebné, aby bol označený menom a priezviskom, prípadne aj ďalším dodatkom odlišujúcim osobu podnikateľa alebo druh podnikania (§ 9 ods. 1 Obchodného zákonníka). Na uvedenom závere nič nemení, že ako zástupca subjektu je uvedený riaditeľ JUDr. Ing. D. Ď., nakoľko z predmetnej zmluvy nie je jednoznačné, kto je účastníkom zmluvy.“

Na tomto mieste ústavný súd pripomína, že predmetom konania pred všeobecnými súdmi bola žaloba o určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam a hnutelným veciam, teda že tieto patria do podielového spoluvlastníctva sťažovateľov.

Z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že krajský súd podrobne vyložil ustanovenia procesného predpisu vzťahujúce sa na konanie o určovacej žalobe a za akých podmienok sa ňou možno domáhať svojho práva pred všeobecnými súdmi. Rovnako detailne opísal zákonom predpísaný postup všeobecného súdu, ako aj postup správcu konkurznej podstaty v rámci konkurzného konania. Napokon krajský súd jasne, zreteľne a presvedčivo vyhodnotil, v čom spočíval hlavný dôvod neúspechu sťažovateľov v konaní o určovacej žalobe, t. j. absencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení či tu právo je, alebo nie je, a to z dôvodu, že ak by aj bolo ich žalobe vyhovené, na ich právnom postavení by to nič nezmenilo. Odvolací súd teda jednoznačne uviedol, ktoré dôvody ho viedli k záveru, že bolo potrebné potvrdiť rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorý sa týkal rozhodnutia vo veci samej.

Podľa názoru ústavného súdu uvedený právny názor krajského súdu je zdôvodnený dostatočne a nemožno ho považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v časti namietajúcej

porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k napadnutému konaniu a rozhodnutiu krajského súdu odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

1.2 Pokiaľ sťažovatelia namietali porušenie práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 329/2008 (s prihliadnutím na viazanosť ústavného súdu petitom sťažnosti), je potrebné uviesť, že pri posudzovaní možného porušenia tohto práva sťažovateľov ústavný súd vychádzal zo svojej judikatúry, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (obdobne práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie právnej neistoty (III. ÚS 61/98). Zároveň z judikatúry ústavného súdu v nadväznosti na takto vymedzený účel označených práv vyplýva, že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravenému v čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd poskytuje len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu podaná v čase, keď k namietanému porušovaniu práva ešte mohlo dochádzať a nečinnosť orgánu verejnej moci v tom čase ešte mohla trvať (napr. mutatis mutandis II. ÚS 387/06, IV. ÚS 46/07, IV. ÚS 263/08, I. ÚS 28/08).

Podľa zistenia ústavného súdu rozsudok krajského súdu zo 14. apríla 2009 nadobudol právoplatnosť 24. apríla 2009.

Pretože sa sťažovatelia ústavnej ochrany svojho práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote v napadnutom konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 10 Co 329/2008 domáhali až v čase, keď k porušovaniu označených práv už nedochádza, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 4 ústavy a práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu

Z odôvodnenia sťažnosti, ako aj z petitu sťažnosti podanej ústavnému súdu vyplýva, že porušenie základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu odvodzujú sťažovatelia vo väzbe na porušenie ich práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vyplýva to aj z formulácie: *«Krajský súd v Trnave(...) porušil(...) „Právo na spravodlivé súdne konanie“ garantované v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čím bol porušený čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, ako aj právo pokojne užívať svoj majetok garantované v čl. 1. „Ochrana majetku“ Dodatkového protokolu k Dohovoru.»*

Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nemohlo byť porušené právo sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprichádza do úvahy ani možnosť porušenia základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 4 ústavy a práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu, a preto ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy

Sťažovatelia porušenie svojho základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy namietali na základe tvrdenia, že pôvodne senátu, ktorému bola ich vec pridelená, predsedala JUDr. K. S. *„a na rozsudku je podpísaný Mgr. B.“*.

Ústavný súd konštatuje, že pokiaľ sú sťažovatelia presvedčení, že odvolací súd v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 329/2008 rozhodol v nesprávnom obsadení, toto je dôvodom na podanie mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania.

Podľa § 237 písm. g) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že dôvodom opravných prostriedkov v občianskom súdnom konaní je aj to, že súd nebol správne obsadený, pričom súd nie je správne obsadený, ak vo veci nerozhoduje zákonný sudca (napr. IV. ÚS 10/02). Tento mimoriadny opravný prostriedok umožňuje účastníkom konania namietat' závažné procesné pochybenia, a tým aj porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy. Z toho vyplýva záver, že sú to predovšetkým všeobecné súdy, ktoré na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných s'ťažovateľom (ako účastníkom súdneho konania) sú oprávnené aj povinné poskytnúť ochranu namietanému porušeniu ich základného práva, a nie ústavný súd v konaní o s'ťažnostiach.

Vzhľadom na uvedené, ako aj vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 in fine ústavy [„(...) ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“] by ústavný súd musel s'ťažnosť s'ťažovateľov v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2009